

Til Arbeids- og sosialkomiteen på Stortinget

Innspill til behandling av Meld. St. 12 (2017-2018) – Helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten

Tekna er fagforeningen for realister og teknologer med master eller mer. Tekna representerer mer enn 74 000 medlemmer og er Akademikernes største fagorganisasjon.

Tekna viser til den partssammensatte arbeidsgruppen, ledet av Ole Andreas Engen, som leverte rapporten – *Helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten*. Tekna hadde en representant inn i denne gruppen og viser til de felles anbefalinger og særmerknadene som ligger i rapporten.

Tekna mener meldingen gir en god beskrivelse av de forhold som Engen-utvalget også har trukket frem. Tekna er fornøyd med at regjeringen, gjennom å legge frem denne stortingsmeldingen, ser på områder for videreutvikling av HMS i norsk petroleumsvirksomhet i tråd med den tid vi lever i.

Tekna vil trekke frem noen grunnleggende premisser for utvikling av et godt HMS-arbeid i petroleumsnæringen som komiteen kan understreke i sin innstilling, samt konkrete forslag med tiltak vi håper komiteens medlemmer vil fremme.

1. Tekna mener en fremtidig god utvikling av petroleumsnæringen er avhengig av et godt to- og tre-partssamarbeidet.

Et velfungerende to -og tre-partsamarbeid har vært viktig for utvikling og implementering av MHS i Petroleumssektoren. Et fortsatt velfungerende topartssamarbeid, med reell mulighet til å bidra inn i de ulike prosessene er derfor viktig. I dette arbeidet plikter en å informere på tidligst mulig tidspunkt og før endelige beslutninger er tatt om forhold hvor partene blir berørt eller hvor partene ville kunne bidra til å belyse aktuelle saker. Økningen i antallet bekymringsmeldinger som det vises til i meldingen, gir et klart signal om at vi har en negativ utvikling en må se grundig på. Tekna mener derfor det **arbeidet som nå igangsettes med et eget utvalg som skal se på hvordan man får til et bedre partssamarbeid**, er svært viktig. Tekna mener man raskt må se på flere tiltak som bidrar til at alle bekymringer meldes inn, herunder vurdere **innføring av et anonymt rapporteringssystem**, se på **praktiseringen av informasjonsplikten**, og i den sammenheng tidspunktet for når informasjon blir gitt.

2. Tekna mener betydningen av god faglig kompetanse i alle ledd for å ivareta god HMS må understrekes

Det er avgjørende for HMS-arbeidet at vi har gode faglige kompetente medarbeidere. Det har de senere årene vært nedgang i antallet søkere til flere av de petroleumsrelaterte fagene på universitetene. Dette svekker mulighetene for å rekruttere tilstrekkelig høyt kvalifiserte medarbeidere i fremtiden. Vi står foran et generasjonsskifte i næringen og det vil være et økt behov for avansert teknologi- og naturvitenskapelig kompetanse i årene som kommer. Tekna mener derfor Stortinget må understreke betydningen av å sikre god rekruttering til relevante fag for petroleumsnæringen og **be regjeringen redegjøre for hvordan de tenker opprettholde et attraktivt og nødvendig studietilbud tilknyttet næringen.**

Også i petroleumsnæringen vil det være behov for betydelig omstilling og fleksibilitet. Vi ser store petroleumsselskaper er i gang med å utvikle seg i retning av energiselskaper med flere forretningsområder utover olje og gass. For å utnytte en allerede godt etablert arbeidsstokk, må det legges til rette for kompetanseheving. En etter- og videreutdanningsreform står på trappene. Tekna vil understreke at de med høy utdanning også må inngå i denne reformen og **ber Stortinget understreke at overgangen til fornybar energiproduksjon krever omstilling av høyutdanningsgruppene.**

3. Petroleumsnæringen er berørt av de sikkerhets- og sårbarhetsutfordringer vi står overfor med økt digitalisering.

Økt digitalisering betyr økt sårbarhet, både for tilsiktede og utilsiktede hendelser. Derfor har Stortinget vedtatt en ny sikkerhetslov med utvidet virkeområde til også å omfatte kritisk digital infrastruktur.

Uavhengig av om petroleumsnæringen helt eller delvis vil bli lagt under sikkerhetsloven, vil man i fremtiden måtte ruste opp den avanserte IT-sikkerhetskompetansen i næringen. Det legges nå til rette for betydelig investeringer i næringsrettet forskning innen digital sårbarhet. Utvikling av avansert kompetanse nasjonalt er nødvendig for å sikre at vi som en petroleums- og kraftnasjon fortsatt har den nødvendige kapasitet til å bidra i utviklingen av næringen.

Stortinget bør på denne bakgrunn be regjeringen konkretisere tiltak for å øke bruken av de ulike ordningene.

4. Beredskapsøvelser er en viktig del av HMS-arbeidet.

Beredskapsøvelser er en viktig del av HMS-arbeidet. Dette har derimot ikke blitt etablert som en nødvendig del av HMS-arbeidet innen IKT.

Tekna mener man nå må legge til rette for beredskapsøvelser innen IT-drift i næringen, og ber Stortinget understreke betydningen av dette i behandlingen av denne meldingen.

5. Et tydelig og kompetent tilsynsorgan med en klar forståelse av sin tilsynsrolle vil bidra til bedre HMS i petroleumsnæringen

Tekna mener Petroleumstilsynet gjør en god jobb, men ønsker at Stortinget i behandlingen av meldingen understreker betydningen av tydelighet. Å opptre som et sterkt og tydelig tilsyn med autoritet og samtidig være rådgiver, kan være en vanskelig balansegang. Gjentatte funn av uønskede forhold og tilstander kan peke i retning av mangelfull bruk av virkemidler og svekket autoritet. Det

påpekes fra arbeidstakerorganisasjonenes medlemmer i Sikkerhetsforum at det er en reell problemstilling når pliktsubjektet i så stor grad har anledning til å styre både tidspunkt og deltakelse forbundet med tilsynsaktiviteter. Særlig når dette i praksis aldri balanseres med uanmeldte tilsyn.

Tekna mener det bør gjennomføres flere uanmeldte tilsyn.

Tekna mener tilsynet må øke bruken av samtaler og intervjuer av utførende i bedriftene, i tillegg til tilsynsmøter med bedriftens ledelse.

Tekna mener det ikke gjennomføres tilstrekkelige risikovurdering av endringsprosesser og tiltak med hensyn til svekket HMS. **Tekna mener det må på plass en sterkere oppfølging fra myndighetenes side av i hvilken grad næringen overholder kravene til konsekvensanalyser, både på kort og lang sikt.**

Tilsyn med digital sårbarhet er i dag svært begrenset. Dette må utvides. **Tilsynet bør gjennomføre flere uanmeldte tilsyn også på dette området.** Tilsynet med digital infrastruktur krever avansert digital sårbarhets-kompetanse. **Tekna mener Stortinget bør be regjeringen redegjøre for tilsynets kompetanse innen digital sårbarhet og om de mener tilsynet er godt nok rustet til å kunne ha en god oppfølging av digital sikkerhet i næringen.**

6. Utkontraktering må skje uten omkostninger for HMS

Felles nasjonale regler for risiko- og sårbarhetsvurderinger vil bidra til bedre vurderinger av digital sårbarhet. Ved utkontraktering av hele eller deler av drift og utvikling av digitale systemer, er det viktig at man følger et nasjonalt rammeverk for risikovurderinger.

Tekna ber Stortinget be regjeringen redegjøre for hvordan det jobbes for å imøtekomme behovet for bedre risiko- og sårbarhetsvurderinger i næringen ved utkontraktering

Tekna registrerer at det er et tøffere kontraktsregime i næringen. For å sikre næringen mot et svekket HMS på grunn av tøffere konkurranse, mener Tekna det bør vurderes innført et todelt kontraktssystem, hvor HMS-delen ikke konkurranseutsettes. **Tekna ber Stortinget be regjeringen vurdere innføring av todelt standardkontrakter med en fast HMS-del som ikke blir gjenstand for forhandlinger.**

Tekna ber Stortinget anmode regjeringen om å gi et oppdrag til Regelverksforum for at disse skal kunne gi innspill til rammevilkår og reguleringer ved utkontraktering.

7. IT-sikkerhet – et nasjonalt ansvar

Tekna viser til Engen-utvalgets rapport, hvor arbeidstakerorganisasjonene samlet står bak følgende forslag:

Arbeidstakerorganisasjonene mener at alle IKT- tjenester for anlegg i Norge, som kan berøre kritisk infrastruktur og andre sikkerhetskritiske systemer og -utstyr, skal være underlagt norske myndigheters overordnede ansvar og tilsynsmulighet.

Tekna mener Stortinget må be regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet vis med en redegjørelse av hvordan IT-sikkerheten i petroleumsnæringen best ivaretas.

Tekna ser frem til en god behandling av Stortingsmelding12 (2017-2018) som bidrag til en god utvikling for HMS i petroleumsnæringen og vi ber om å bli kontaktet hvis noe er uklart eller det er behov for ytterligere innspill eller kommentarer. Kontaktpersonen er birgitte.jordahl@tekna.no.

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Ivar Horneland Kristensen
Generalsekretær

Line Henriette Holten
avdelingsdirektør